

Ист.-прав.
Семейна, религ.-нравствена
БИБЛИОТЕКА
№ 1.

И ИСУСЪ И ———
——— **РАЗБОЙНИЦИТЪ**
(Легенда)

Побългарилъ :
Свещ. П. Икономовъ

УРЕЖДА
Редаки. комитетъ „Витлеемъ“
Гл. редакторъ : **Мл. Георгиевъ**
ВАРНА.

Печатница Добри Годоровъ — Варна.

I.

СРЕЩА НА ПРЕСЛЕДВАНИТЪ.

Пустинята се простираше мъглява, горѣща и необятна. Облаци отъ пѣсъкъ наскоро бѣха се поразходили между нея и слънцето. Пустинниятъ вѣтъръ, наричанъ отъ туземцитѣ Циклонъ Самумъ, бѣше покрилъ вече стѣпките и на последния керванъ и издигналъ могили отъ пѣсъкъ върху разнитѣ останки отъ него, които биха могли да посочатъ пъть. Деньтъ бѣше къмъ своя край, но не се чувствуваше ни най-малка прохлада. Небето приличаше на запалена пещъ, червенината на която постепенно почерняваше и прѣскаше изъ въздуха нетърпима горещина.

Средъ тая пустиня отъ пѣсъкъ, една слаба и натъжена жена, съ заспало детенце на рѣцетѣ ѿ, седѣше върху една пѣсъчна могила. Съ страхъ и видимо смущение тя се пооглеждаше и стрелкаше погледи ту къмъ

небето, ту къмъ скжпата си рожба. Близо до нея се навърташе свободно, но капнало отъ умора, магаренце, което търсѣше изъ пѣсъка коренитѣ на горчивитѣ пустинни трѣви, за да оталожи глада си — и което едва ги оскубваше. Единъ мжжъ, който носѣше въ ржка праздна бѣклица, приближи бавно и внимателно къмъ младата майка.

— Намѣрили, Иосифе? го попита тя.

Иосифъ ъ показа бѣклицата и кимна безнадеждно съ глава.

— Нѣма вода! прошепна жената. Ахъ, Боже! Кога се събуди и поиска вода, какво ще правимъ? Мило погледна детенцето и две едри сълзи се търкулнаха отъ очитѣ ъ. Детето се усмихна въ сѣня си.

Иосифъ гледаше ту майката, ту детето и се чувствуваше съкрушенъ и отчаянъ. Той бѣше старъ човѣкъ. Опърленото му лице отъ паяцето слѣнце бѣше прошарено съ дебели бръчки. Лицето му бѣше, като лицата на вси хора, но челото му изглеждаше благородно и смиренно. А погледа му — благъ и приятенъ, като на неговата другарка.

— Богъ ни изпитва, Мариамъ, каза той натъженъ, и не ни остава нищо, освенъ вѣрата и твоитѣ молитви къмъ Него.

— И Той, отговори Мариамъ, като повдигна главата си усмихната презъ сълзи, обнадядена, не е ли Той съ насъ? Неговиятъ тихъ и спокоенъ сънъ не е ли нѣщо повече отъ молитва?... Я погледни, прибави тя следъ една минута мълчание, шепнейки, Той въ съня си вижда Бога и се усмихва. Нека не се плашимъ отъ нищо, а да очакваме помощта Му съ търпение.

Иосифъ се отдалечи и отиде при магарацето. То кротко обърна главата си къмъ него. Той го погали и опре измореното си тѣло върху шията му, замисленъ и мълчаливъ, като че ли очакваше чудеса отъ вѣрата на своята другарка.

Въ мигъ се издигна облакъ отъ прахъ, като пяна върху пустинния пѣсъкъ. Нѣщо се движеше и бързо напредваше къмъ тримата пѣтника. Следъ малко се очерта една бѣла мантия, която вѣтърътъ силно брулѣше, а подъ нея отъ време на време блясваше дългъ ятаганъ.

Иосифъ обърна глава и силно се смути отъ тоя неочакванъ гостъ.

— Мариамъ, каза той на другарката си, единъ въоръженъ конникъ иде къмъ насъ. Съмнявамъ се, да не е нѣкой отъ разбойни-

цитѣ, които бродятъ по пустинята и обиратъ пжтницитѣ.

— Който и да е, отговори Мариамъ, безъ да повдигне очи отъ красивия образъ на детето, трѣбва да го дочакаме спокойно, защото Богъ ни го праща!

Още тя говорѣше, когато пустинникътъ пристигна при тѣхъ. Конятъ му, като видѣ жената и детето, се сепна и изведнажъ спрѣ, като че ли се уплаши да се докосне до тѣхъ. Конникътъ се разгнѣви и силно почна да го мушка и тегли юздата въ запенената му уста.

— О, извика Мариамъ, жедно Му е! Който и да си, смили се надъ насъ! Ето, нашата бѣклица отдавна вече е праздна. Нѣмаме сили да продължимъ пжтя си. . . Малко водича само за Него!

Пустинникътъ, черъ арабинъ, завъртѣ страшнитѣ си очи, измъкна ятагана си и го завъртѣ надъ главата си, безъ да каже нѣщо. Иосифъ притича и се изправи между него и другарката си, за да я запази съ тѣлото си.

— Добре, измърмори звѣрътъ-разбойникъ, не се осмелихъ да насѣка една жена, но ти можешъ да опиташъ острието му.

— Какво искашъ да правишъ? запита

го спокойно старецътъ. Какво сме ти сторили? Не виждашъ ли, че нѣмаме нищо?

— Никой не трѣгва на дълъгъ пѣтъ безъ да вземе малко злато, отвърна арапина.

— Нѣмаме друго съкровище, освенъ това дете, каза Мариамъ. Жедно е, плаче, моля ти се, дай Му малко вода или ни остави на мира.

Въ това време детенцето се бѣше събудило и гледаше кротко разбойника.

— Е, добре, тъкмо това дете ми харесва, каза дивиятъ конникъ, Ще го взема и ще го продамъ въ Иерусалимъ.

Майката направи две крачки назадъ, обви детенцето си въ своето дълго наметало, притисна го къмъ гърдитѣ си и съ отвращение хвърли погледъ върху разбойника.

— Богъ не ще ти позволи да направишъ това, каза му тя.

— Ще видимъ, отвърна арабинътъ и засили коня си срещу безстрашната майка. Животното разтреперано се изправи на заднитѣ си крака и силно разтърси дългата си буйна грива. Разгнѣвлиятъ се разбойникъ, като видѣ, че не ще може да си послужи съ ятагана, захвърли го настрана и пипна боздугана. . .

— Стой! или те убивамъ, се чу нечий силенъ гласъ.

Разбойникътъ изненаданъ и усетилъ острието на копие, се връцна силно назадъ. Конятъ, дръпнатъ силно, падна на колене, а конникътъ, до като се окопоти, намъри се върху пѣсъка, обезоръженъ отъ единъ младежъ, който стоеше надъ него като разяренъ лъвъ.

На Иосифа му се пристори, че вижда Ангелъ Пазителъ и коленичи на молитва.

Мариамъ, като се боеше да не види да тече кръвъ, забрави яростта на разбойника, изпищя за прошка къмъ победителя.

— Не желая да го убивамъ, я успокой младежътъ. Той е единъ отъ нашитѣ братя, чадото на пустинята като мене и преследванъ, така сжщо като мене, защото е осжденъ на смъртъ.

— Преследванъ ли си, бързо го запита Мариамъ. А казвате, че има и други ваши братя осждени! О! тогава вземете и моята рожба подъ ваша защита! . . .

— Азъ никого не покровителствувамъ, каза непознатиятъ младежъ съ горчива усмивка. Обичамъ да укротявамъ дивитѣ животни и подлецитѣ да наказвамъ. Тукъ въ отечеството на лъвоветѣ, не желая да има тигри!

Ти ме разбирашъ, Оребъ! Стани и да не съмъ чулъ вече, че се боришъ съ женитѣ и децата!...

Обезоръжениятъ арабинъ едва се повдигна и наведе надолу глава, като дете, хванато въ момента, когато се е тъкмѣло да извърши лошо дѣло.

Непознатиятъ, който тъй сурово изруга победения, едва ли имаше 25 годишна възраст. Тѣлото му бѣше почти голо и привсе, че бѣше обгорѣло отъ палящето слънце на пустинята, имаше една особена бѣлина и още по-особена приятна учтивость. Гжста, жълта коса, като че ли горѣше на главата му и му придаваше особенъ приятенъ и привлекателенъ видъ. Приличаше на Давида, който победи гиганта Голиатъ.

— О, непознати благодѣтелю, извика Иосифъ, да не си ангелъ? Какъ дойде тукъ? Вѣтърътъ Самумъ ли ти тури криле на краката или светкавицата ти въоръжи ржцетѣ съ такава сила?

— Какво наричашъ ти ангелъ? отвърна младежътъ съ гордъ погледъ. Азъ съмъ единъ отъ многото разбойници на пустинята. Направихъ краката си да надминаватъ тия на газелата, а на мишсцитѣ си заповѣдахъ да

иматъ орлова лекота и ржцетъ орлови нокти. За това съмъ свободенъ като еленъ и съмъ царь въ царството на орлитъ. Като каза това, младежътъ кимна съ глава на Ореба да върви предъ него.

Арабинътъ хвана коня за поводитъ му, безъ да го възседне, мимо волята на победителя и се приготви за тръгване.

Детенцето почна кротко да хленчи.

— О, имайте милость, каза Мариамъ, малко вода за детето! Вие, които познавате пустинята, покажете ми най-близкия изворъ! Тамъ ще отида, дори и пълзишката, защото виждате, менъ Го е повърлилъ Богъ, и толкова, колкото мога, ще се грижа за Него: не желая да страда. . .

После доста има да страда! Осждени сте на смъртъ, Имайте милость къмъ другъ осжденъ, така сжщо, на смъртъ. Управителя на Иерусалимъ търси да убие, да погуби това дете!

Когато чу тия думи, младиятъ разбойникъ се сепна.

— Да не е това дете неговия синъ или неговия наследникъ? каза той съ пониженъ тонъ, Ще го спася, за да може единъ день да накаже тирана и да победи мерзостята надъ тоя нещастенъ народъ! . . .

Кое е това дете? Жено, говори! Ти виждашъ, че животътъ му зависи отъ истината на твоитѣ думи. Да не потомъкъ отъ нѣкой царски родъ!...

— Е нѣщо по-велико, каза Мариамъ, като наведе очи надолу. Дете е отъ народа, но единъ день ще поиска отъ гонителитѣ си наслѣдството отъ баща си!

— Отъ где знаешъ това? запитва очуденъ човѣкътъ на пустинята.

— Единъ гласъ, който никога не лъже, твърди това, каза майката.

— И кога ти говори тоя гласъ?

— Когато бѣхъ изгонена отъ богатитѣ, защото бѣхъ бедна. Когато чувствувахъ родилни мъжки, а никой не ми се притече на помощъ. Когато, вмѣсто на креватъ, въ яслитѣ на животнитѣ, скритомъ можахъ да си намѣра подслонъ, за да Го родя.

— Почакай, Оребъ! извика разбойникътъ и се приближи до Мариамъ, погледна я умилно, каза нѣщо и се усмихна.

— Значи, тъй се отнесоха мерзавцитѣ съ тебе? Заслужаватъ твоего презрение! Помъчи се да ги намразишъ! каза ядовито разбойника и додаде, но ти не имъ ли даде да разбератъ, че синътъ, когото отхранвашъ,

единъ денъ жестоко ще имъ отмъсти за тебе?

— Простихъ ги, но тѣ не разбиратъ отъ прошка. Ще отхраня и възпитама сина си за милость, за любовь и истина, ето защо тѣ Го гонятъ още отъ сега. Ако и ние бѣхме жестоки като тѣхъ, щѣхме да си приличаме и нѣмаше защо да ни мразятъ и гонятъ.

Разбойникътъ наведе глава и нѣколко минути нищо не каза. Последнитѣ думи на жената, изглеждаше, силно го трогнаха, което се долавяше отъ движението на устнитѣ и веждитѣ му. При това положение, той изведнажъ се усмихна и даде нѣкакъвъ знакъ на Ореба, а на Мариамъ рече:

— Тѣ искатъ да ти убиятъ детето, азъ ще Го спася! Поне въ това нѣма да имъ приличамъ! Мога да ти кажа едно, че ако бѣхъ се родилъ тиранинъ като тѣхъ, може би щѣхъ да ги простя. Качи се на коня! Оребъ ще го хване за поводитѣ и ще го заведе тамъ, гдето му кажа или по-добре, азъ ще го водя самъ, а Оребъ ще ни последва. . .

Човѣкътъ, който е съ тебе, да дойде така също. Въ моето скривалище ще намѣримъ вода, ядене и мѣсто за почивка, отъ каквато чувствувате нужда. После ще можете да се върнете въ Иерусалимъ и да искате отъ упра-

вителя прошка за детето, като му покажете где е скривалището на разбойника Иехуда.

— Защо ни обиждашъ, ако искашъ да ни спасишъ? Тъжно се намеси Иосифъ. Ако ще ни приемашъ като врагове, тогава не ни води въ твоето скривалище.

— Какъ, като братя ли да ви приема? каза Иехуда. Моитъ ръце сж окървавени и никому не сж прощавали. Не мога да се нарека вашъ братъ.

— Богъ ще ви научи да прощавате, му каза Мариамъ, Ти сега обичашъ мъстътa, защото умразата между човѣцитъ е несправедлива. Но, понеже ти ни спаси, който и да си и какъвто и да си, ти си нашъ братъ и сърадостъ ще приемемъ гостоприемството, което ни предлагашъ въ скривалището си!..

Иехуда подаде манерката, която висѣше закачена на кръста му и въ която имаше още малко вода.

Майката побърза да намокри устнитъ на детето, което усмихнато гледаше разбойника, като че ли искаше да му благодари.

Иехуда и Иосифъ подпомогнаха на Мариамъ да възседне коня на Оребъ, който тръгна пешъ подире имъ.

II.

ГНѢЗДОТО НА ОРЕЛА.

Тридесетъ години по кжсно, единъ човѣкъ се изкачваше по една пжтека, която лжкатушеше покрай една ужасна пропастъ. Този човѣкъ изглеждаше доста младъ, но мислитѣ му бѣха набръчкали челото и изпили странитѣ. Вървежа му бѣше величественъ, а погледа — благъ, като на ангелъ. Копринената му и облизана коса, бѣше раздвоена на челото, споредъ както се носѣха назаретянитѣ и падаше на шията и раменетѣ му подъ форма на гжсти, златно-тъмни букли. Устата му бѣше засенчена наполовина отъ молко по-жълта отъ косата брада и изглеждаше винаги благодушно усмихната, безъ капка гордостъ. Една вълнена дреха съ тъменъ цвѣтъ, направена отъ едно цѣло парче безъ шевъ, пристягаше бедрата му, а едно широко намѣтало, като това на арабитѣ въ пустинята, на-

мѣтнато на голо рамо, покриваше цѣлото му тѣло.

Едната отъ ржцетѣ му бѣше скрита подъ наметалото, а другата държеше на гърдитѣ си. Вървежа му приличаше на вървежа на нѣкой духъ изъ въздуха.

Като го гледа човѣкъ, какъ леко изкачва най-опаснитѣ стрѣмнини и какъ бестрашно стои надъ пропастьта, помислилъ би, че е нѣкакъвъ призракъ. Гледанъ отъ далече, като че ли страхъ ти внушаваше, когато въ сжщностъ, цѣлото му сжщество бѣше преизпълнено отъ такова благоволение, че и най-плашливото дете, ако го доближеше, не би могло да се въздържи да не му се усмихне и да не го обикне.

Като стигна до върха на една скала, отъ която се виждаше въ скалитѣ отвѣдъ пропастьта, дълбока пещера, спре се и, съ кроткъ, но звънливъ гласъ, извика два пѣти:

— Иехуда! Иехуда!

При входа на пещерата се показа една страшна фигура, Не приличаше нито на лъвъ, нито на човѣкъ. Косата и брадата му бѣха разхвърлени върху неговия дивашки образъ и се бѣха слѣли въ едно, като лъвска грива. Вмѣсто облекло, носѣше една кжса дрѣха

отъ тигърска кожа, закоравѣла и загубѣла
отъ огненото слънце. Движенията му бѣха
бързи, като на дивитѣ животни.

— Кой се е осмелилъ да ме вика? оба-
ди се съ единъ особенъ гласъ, който повече
приличаше на ревъ, и очуденъ гледаше къмъ
чужденеца, който стоеше спокоенъ и омая-
теленъ въ гънкитѣ на своето бѣло намѣтало
на оня чаровенъ, но и страшенъ връхъ, пж-
тя до когото не бѣ познатъ до тогава нико-
му, освенъ на орлитѣ и Иехуда... Какво ис-
кашъ отъ мене?

— Искамъ да дойда при тебе, отговори
непознатиятъ съ кротость. Хвърли моста вър-
ху пропастьта!

— Какъ?!... Смѣешъ ли?!... каза Ие-
худа и влѣзе въ пещерата. Следъ малко се
върна съ едно дебело, обелено дърво, което
подхлъзна съ чудесна сръчностъ, така че да
направи мостъ за минаване между върха на
скалата, гдето стоеше непознатия и вратата
на дивното си и страшно скривалище.

Чужденецътъ не се забави да стъпи на
тоя мостъ и тръгна къмъ разбойника съ та-
кава сигурностъ и радостъ, като че ли мина-
ваше по розовата долина на Шаронъ.

Иехуда избухна въ дивъ смѣхъ, и като

залови здраво съ кокалеститѣ си рѣце и дълги орлови нокти долнята частъ на дървото, извика :

— Спри се! и предъ пропастьта ми кажи, ако не, съ едно движение, ще те търкулна въ пропастьта! Кой те прати при мене? Кой ти показа моето жилище? Кой си ти? Какво искашъ отъ мене? Знаешъ ли отъ що зависи животътъ ти? Дошелъ си да си намѣришъ смъртъта!

Странникътъ се спрѣ и се изсмѣ, като че ли не искаше да знае.

— Днитѣ ми сж прочетени, отговори той, но нѣма да умра отъ ржката на Иехуда. Ония, които търсятъ да убиятъ Иехуда, ще потърсятъ и моята смъртъ, защото къмъ разбойниците ще ме причислятъ.

Познавамъ Иехуда отъ времето, когато той спаси майка ми и идвамъ при него, защото и другъ пжтъ съмъ билъ — преди 30 години, когато бѣхъ преследванъ следъ рождението ми. Майка ми постоянно говори за тѣхъ и ония страшни времена. Тя често пжти ми е говорила за гостоприемството на Иехуда и ние не сме го забравили.

Когато разбойникътъ чу тия думи, вдигна се и протегна ржка на чужденеца. Но, поне-

же сериозниятъ чужденецъ не протегна своята, Иехуда смутенъ се оттегли и начумери сърдито.

— И ти ли бѣше преследванъ? — запита Иехуда. Отмъсти ли си на ония, които те преследваха още отъ обятията на майка ти?

— Достатъчно съмъ отмъстенъ, защото съмъ преследванъ, — каза чудноватиятъ посетителъ и влѣзе въ пещерата, — защото, ония, които ме гонятъ, не сж чули словото ми и по тоя начинъ, словото ми не ще ги спаси.

— Ти трѣбва да си нѣкой магьосникъ, щомъ казвашъ, че имашъ думи, които могатъ да спасяватъ! Азъ нѣмамъ нищо друго освенъ ржце, за да убивамъ и въ тѣхъ вѣрвамъ повече.

— Животътъ е по-добъръ отъ смъртта, а милостта е по-силна отъ отмъщението.

— Где е милостта? — каза Иехуда съ горчива усмивка, — може би е скрита изъ пещеритѣ на лъвоветѣ, но между хората не се срѣща.

— Да влеземъ въ твоето жилище, — каза чужденецътъ.

Влѣзоха въ пещерата, която бѣше освѣтена отъ една златна лампа, закачена на горния сводъ.

Тамъ имаше складирани грамадни богат-

ства, разнообразни стоки. . . Човѣшки глави, изсушени на слънце и закачени по стенитѣ, бѣха украсата на тая грозна и чудновата пещера. Сѣдоветѣ за вода бѣха поставени въ сѣнка. Една обтегната кожа между два забити кола служеше за столъ.

Странникътъ, като следваше Иехуда, влѣзе, безъ да се очудва отъ видѣното, а като издигна очи къмъ небето, каза :

— Отче, бжди благословенъ, защото тукъ милостъта Ти дойде на помощъ на майка ми, и защото Иехуда, който се нарича „Детето на смъртъта“, биде изпратенъ при насъ преди 30 години, за да спаси живота ни.

Следъ това, като отпрати словото си къмъ смаяния разбойникъ, протегна му ржка и каза:

— Преди малко не докоснахъ ржката на оня, който ме заплашваше съ убийство, за да не помислѣше, че се боя отъ него, сега му протягамъ ржка.

По лицето на чужденеца се забелѣзваше едно истинско величие, което се наложи на огрубѣлия разбойникъ, който побърза да го покани да седне — преизпълненъ отъ почитъ къмъ тоя необикновенъ посетителъ, който прие поканата му и седна. Иехуда не посмѣ

да седне при него, а остана правъ, замисленъ и съ наведена глава надоле.

— Не съмъ забравилъ майка ви, — каза той следъ кратко мълчание. — Тя бѣше безстрашна и силна, като тебе. Като тебе казваше думи, които силно засѣгаха сърдцето ми, безъ да мога да ги разбера. Още! Казваше, че страдали отъ човѣшки неправди. . . мисли ли още да ги прощава? Ами баща ти, оня човѣкъ, непоклатимъ въ кротостъта и скжпъ на думи, живѣе ли още? Щастливъ ли е? — Последнитѣ думи разбойникътъ изрече съ усмивка отъ невѣрие, пълно съ горчевини.

— Нашиятъ небесенъ Отецъ, Отецъ на всичкитѣ човѣци, е щастливъ, каза синътъ на Мариамъ, — и за това Неговитѣ чеда, дори въ нещастия, трѣбва да не губятъ надежда. Защо ми говоришъ за Иосифъ и Мариамъ? Иосифъ умрѣ и сега почива. Мариамъ винаги ме придружава, дори и когато съмъ далече отъ нея. Нейниятъ духъ постоянно стои свързанъ съ мене. А моята майка и моитѣ братя сж всички ония, които слушатъ словото ми. Азъ ги обичамъ. А мой Отецъ е небесниятъ Отецъ.

— Кои сж въ свѣта, които наричашъ моята майка, моитѣ братя? — каза Иехуда.

Не искамъ да ми говоришъ за тоя нетърпимъ родъ отъ страхливци, алчници подли, които мразя? Членъ ли си отъ това хайдушко племе, въ което братъ брата си обира и въ което кражбата се търпи, ако си силенъ и ловъкъ лъжець? Вълци сж всички и търсятъ тъмнината, защото свѣтлината ги смуцава и се боятъ отъ живота, защото живѣятъ отъ умрѣлитѣ.

— Не говори за умрѣлитѣ! Тамъ има глави, които те слушатъ, — каза чужденецътъ и хвърли скръбенъ погледъ къмъ главитѣ, които красѣха входа на пещерата.

Иехуда, като чу тия думи, очитѣ му блѣснаха, едно възмущение се изтрѣгна отъ дѣното на гърдитѣ му, изправи се гордо и, съ надути ноздри отъ гнѣвъ, извика:

— О, нека ме чуютъ, ако могатъ да сторятъ това? Не се боя отъ отговоритѣ имъ, ако могатъ да ми възразятъ! Не се боя и да биха могли да ме обвинятъ! Нищо не бѣхъ имъ сторилъ, а ме търсѣха, за да ме убиятъ. Тѣ подло ме атакуваха, а азъ ги убивахъ, като излагахъ живота си на най-голѣмата опасностъ. Тѣ бѣха по-виновни отъ мене—азъ бѣхъ по-силенъ отъ тѣхъ.

— Всички ли, които си убилъ и обралъ

искаха смъртта ти? запита синътъ на Мариамъ.

— Бѣха богати, — каза Иехуда съ единъ слабъ гласъ. — И нима богатитѣ не сж убийцитѣ на беднитѣ? Нима тѣ не ги иматъ за роби и не трупатъ богатства и си създаватъ луксъ отъ труда на ония, които умиратъ отъ гладъ? О, проклетници! Тѣ сж по-безмилостни, че не ги убиватъ, а ги оставятъ да умиратъ. . .

Чужденецътъ бѣше навелъ погледъ на доле, когато две сълзи се търкулиха по лицето му.

— О, и ти?! — продължи Иехуда, — и ти, чедо народно, си страдалъ! Гладенъ си билъ, сигурно, но робъ поне никогашъ не си билъ... А пъкъ азъ?... — прибави разбойникътъ, като скръцна съ зжби и вдигна заканително ржце надъ главата си. — Заставиха ме да стана убиецъ, защото не искахъ да бжда робъ!

Следъ този викъ, пъленъ съ жажда за отмъщение и гнѣвъ, последва смѣхъ и една дълбока въздишка. Следъ това, като избърса бързо очитѣ си съ ржце, седна на земята, кръстоса крака, хвърли презрително погледъ върху черепитѣ, обърна се студено къмъ си на на Мариамъ и се усмихна.

Чужденецътъ го гледаше спокойно.

— Иехуда, — му каза той. — Безспорно, ония, които сж искали да те покорятъ и направятъ робъ, сж вършили едно лошо дѣло, но не е ли, така сжщо, лошо дѣло да окървавишг ржцетѣ си отъ кръвта на своя братъ? Тѣ искаха да те направятъ робъ, това беззаконие щѣше да бжде тѣхно и за него тѣ щѣха да отговарятъ; но ти стана убиецъ, това е твоя вина.

— Моята вина?... — извика Иехуда, — като убихъ, за да защита живота си... По-скоро трѣбваше да се лиша отъ животъ, отъ колкото да изцапамъ ржцетѣ си съ кръвъ? Азъ не защищавахъ само живота си, борихъ се за нѣщо по-сжщо, защищавахъ свободата си...

— Съ други думи, защищаваше душата си отъ потисничеството на плътта. Защо не я защити и отъ собствения си гнѣвъ? Искалъ си да се освободишъ отъ тѣлесното робство, защо не се освободи и отъ убийства и грабежъ, които сж плодъ на духовно робство?

— Защото живѣехъ между убийци и крадци!...

— Много по-добре щѣше да бжде, ако не имъ се уподобяваше.

— Тогава щѣхъ да бжда тѣхна плячка!

— Да, но и тѣхенъ сждия! Когато сега

тѣ ще бждатъ твои сждии и ще иматъ правото да те осждятъ.

— Сами себе си ще осждятъ!

— Да! Безспорно! Ако днешниятъ свѣтъ самъ себе си осжда, засвидѣтелствува съ това бждащата правда. И има правото да се осжди, защото е логичъ!

— Но и тебе, когото те смѣтамъ за добъръ, ще осждятъ, защото не си като тѣхъ.

— Не ще могатъ да ме осждятъ, защото не могатъ ме сжди, защото не могатъ ме разбрà.

— Тогава ще те убиятъ!...

— Твърде добре! Тѣ ще бждатъ убийци-тѣ, а азъ тѣхенъ сждия, и ще бжда много по-силенъ, отъ колкото ако ги накажехъ... Въ случая, бихъ ги простилъ.

— При все това, ще умрешъ.

— Но ти мислишъ, че нѣма да умрешъ никога?

— Ще умра свободенъ, хвърляйки проклятие отгоре имъ.

— Не! Който умира съ проклятие на уста, не умира свободенъ, той е робъ на гнѣва си! Свободенъ човѣкъ е оня, който е посиленъ отъ неправдата, посиленъ отъ раздранието и смъртта, господарь на страсти-

тѣ си. Той излиза не засегнатъ отъ борбата въ живота и влиза като царь презъ портитѣ на вѣчността. Иехуда, Иехуда! ти обичашъ повече свободата, отъ колкото живота, но трѣбва да знаешъ, че душата не умира, ами за вѣчни времена взима отплатата на отмъщението или наградата на своето смирение.

Като свърши тия думи, синътъ на Мариамъ стана. Челото му бѣше покрито, като че ли съ божествена свѣтлина, а очитѣ му, като че ли обхващаха цѣлия свѣтъ. Приближи протегнатия мостъ и мина на отсрещната страна. Иехуда го последва.

— Кжде отивашъ? го попита той.

— Ще дойда съ тебе, отговори Иехуда, защото виждамъ, че само ти знаешъ пжтя, който води къмъ свободата.

— Още не можешъ да вървишъ по сжщия пжтъ, — кротко му отговори синътъ на Мариамъ. — Азъ трѣбва да остана 40 дена въ тая пустиня. Следъ това ще отида между хората, за да имъ покажа колко ги обичамъ, да имъ направя добро и да понеса злото, което ще ми сторятъ. Да победа злото, чрезъ силата на доброто и да умра, за да покажа на свѣта вѣчността. Ако и ти можешъ да сторишъ

подобни дѣла и да почнешъ още отъ сега
този новъ животъ, ела подиръ три години
въ Иерусалимъ. Потърси ме и азъ ще те
заведе въ царството на свободата. Обеща-
вамъ ти!

— Следъ три години?! — каза Иехуда.

— Да!

И се раздѣлиха.

25
0
0
6
0
1
9
44

180

33

20

10

5

3

251

99

36

III.

БОГАТИЯ И БЕДНИЯ.

Гледъ три години, богатия Сеиръ въ Иерусалимъ даваше голѣмо угощение. На това угощение той бѣше поканилъ всички, които смѣташе за приятели и ония, въ които се съмняваше или ги мислѣше за неприятели, за да увеличи завистъта и умразата имъ и ги открие.

Действително, мнозина питаеха голѣма умраза къмъ Сеиръ, поради неговата суровость. Начинътъ, по който отговаряше и се отнасяше съ ония, които имаха нужда отъ него, ги правѣше негови неприятели.

Родътъ на този човѣкъ бѣше непознатъ и неизвестенъ, както бѣше не известенъ и източника на неговото богатство.

Казваше, но само той, че билъ спечелилъ много пари отъ търговия изъ чужди и далечни страни! Но недодѣланото му лице,

грубитѣ му обноски и неспокоенѣ и остърѣ погледѣ, караха мнозина да се съмняватѣ въ честността и благородството му. Носѣха се дори слухове за нѣкакво лошо и кърваво минало, вследствие на което, за да бжде по-сигуренѣ, гледалѣ да се огражда съ фарисеи и левити.

Бѣше много щедърѣ, когато му се удадѣше случай за пожертвования и търсѣше успокоение на гузната си и престѣпна съвестъ въ разнитѣ суевѣрия.

Маситѣ за угощението бѣха покрити съ скѣпи покривки и наредени въ една широка и приветлива зала, която имаше врати да се отварятѣ на всички страни въ разкошни цвѣтни градини. Слугитѣ и слугинитѣ донасяха златни и сребърни сѣдове по маситѣ. Приятни миризми и парфюми горѣха въ особени за цельта сѣдове, а пѣвци и пѣвачки, облечени въ бѣло и съ вѣнци на главитѣ си, приготвяха арфитѣ и флейтитѣ си, за да веселятъ гоститѣ съ своитѣ пѣсни.

Гоститѣ почнаха да пристигатѣ на тѣлпи, на тѣлпи. Робинитѣ ги отнасяха въ банитѣ, за да се измиятъ и намажатѣ рѣцетѣ, краката и главитѣ си съ разни ароматични масла и парфюми.

До пристигането и настаняването на гоститѣ, Сеиръ се бѣше отдалечилъ въ дъното на градината и отъ една могилка разглеждаше богатитѣ си имения. По едно време се отвличе, като че ли тежки мисли натиснаха главата му. Вдигна ржка, провлече я по косата си и разтри помраченото си чело, дано премахне страшната мисълъ, която му не даваше мира.

Не следъ много, успокои се и рече: „Спасенъ съмъ, защото съмъ богатъ“.

— Сеиръ, — му отвърна нѣчий гласъ, — нима богатството ще спаси душата ти, ако следъ нѣколко дена бжде повикана да се яви предъ Бога?

Сеиръ се сепна и машинално обърна глава, като наранена змия. Погледна къмъ оная страна, отъ гдето идѣше гласа, и видѣ до оградата, при политѣ на могилката, на която стоеше, единъ чужденецъ, който го наблюдаваше съ съжаление. Въ лицето на този чужденецъ, Сеиръ позна пророка, за когото говорѣше тогава цѣлиятъ народъ и цѣла Иудея; оня, когото книжницитѣ и фарисеитѣ смъртно мразѣха.

— Какво имашъ съ мене, просяко? — извика въ раздражението си Сеиръ. — Защо вра-

чувашъ и магьосвашъ предъ моитѣ градини?
Иди и заплашвай, когото щешъ, азъ не те познавамъ.

— Но азъ те познавамъ, — отговори му синътъ на Мариамъ. — Преди тридесетъ и три години срѣцнахъ въ пустинята единъ разбойникъ, на име Оребъ, който ми разказа за тебе.

— Млъкни! — извика Сеиръ съ единъ затасенъ гласъ и се спусна къмъ пророка. — Млъкни! Какво имашъ съ мене? Злато ли искашъ?

— Искамъ да ти дамъ единъ съветъ.

— Говори, но предишното име да не споменавашъ!

— Ето що искамъ да ти кажа! Твоето богатство е животътъ на всички ония, които ти ограби. Длъженъ си да го повърнешъ!

— Не имъ зная имената и ако не сж живи, мога ли да дамъ обратно, що съмъ взелъ на тѣхнитѣ наследници, когато не ги познавамъ и не ги зная где сж?

— Ония, които нѣматъ нищо, сж наследниците на тия, що си ограбилъ. Ако не бѣха разбойниците, нѣмаше да има толкова бедни и сираци по земята.

— Да, но много бедни сж сами разбойници, — каза Сеиръ, — защото сж ленивци и крадатъ хлѣба, когото изпросватъ.

— Никога и никого Богъ !не е направилъ ленивъ, защото е писано въ Светото Писание, че **човѣкъ е роденъ да работи и да се труди, така както птичката е родена да хвърчи**, но трудътъ на човѣка трѣбва да бжде плодовитъ, споренъ и да се използва отъ него, да живѣе той и челядята му, а не да дойдатъ други и му го откраднатъ.

— Зная добре едно отъ твоитѣ имена, каза Сеиръ, че си разколникъ, който на всѣкъде внасяшъ смутъ. По-добре гледай пжтя си и мисли за себе си, Галилеянино!

— Азъ не се страхувамъ за себе си, защото съмъ готовъ да отида при Оня, който ме е пратилъ, но се боя за тебе и искамъ да те спася и направя добъръ.

— Кой те застава да се грижишъ за мене и моя животъ? Нима животътъ ми е въ опасностъ?

— Твоя животъ не е вече твой, защото го дължишъ на беднитѣ и сирацитѣ, които си направилъ такива. **Грижи се за бедния, като че ли ти е братъ и за сирака, като че ли е твое дете.** Бързай да сторишъ правда на всѣки беденъ, който ще дойде при тебе. Разкай се отъ все сърдце, иначе ще загинешъ съ цѣлото си богатство.

Като каза тия думи, синътъ на Мариамъ — Галилеанинътъ, се отдалечи.

Сеиръ, за да прогони изъ главата си чувтитѣ отъ пророка думи, които го смутиха твърде много, мина въ залата на пиршеството, гдето гоститѣ вече се бѣха настанили и го чакаха. Гордостъта му бѣше силно накърнена и се чувствуваше дълбоко засегнатъ. Думитѣ на Галилеанина звучеха въ ушитѣ му. Само предъ тоя човѣкъ, който можеше да чете въ сърдцето му и въ миналото му, той почувствува, че трепери, но повърналъ се между лука, лакейничеството и подлизуркването на своитѣ приятели, той се изсмѣ въ себе си за страха, който го бѣше обвзелъ.

Фарисеитѣ и левититѣ, негови гости, съ гнѣвъ говорѣха за Оня, когото наричаха „Лъжеца отъ Галилея“. Сеиръ ги слушаше съ видима радостъ и се чудѣше какъ до сега е оставенъ този измамникъ не наказанъ.

Началникътъ на стражата, която пазѣше храма, бѣше между гоститѣ. Той каза, че били прашчани войници да го хванатъ, но били обезоржавани и омайвани отъ него.

— Но азъ, прибави той, — се чувствувамъ достатъчно силенъ да го арестувамъ, при-

всичкото му магьосване, шомъ получа заповѣдь отъ проконсула. . .

Въ това времи се чу глъчка.

— Какво има? запита Сеиръ началника на робитѣ си. Той му докладва, че единъ нещастникъ, цѣлъ покритъ съ рани, дошелъ и легналъ предъ вратата, отъ гдѣто не можели да го изгонятъ, защото изглеждало да му е прилошало. Краката го не слушали, падналъ и сега не можелъ да стане.

— Вдигнете го отъ тамъ, заповѣда съ жестъ на погнуса. Нека робитѣ, които чистятъ и хвърлятъ сметъта, да го вдигнатъ и отнесатъ въ дъното на долината, въ бунището отъ умрѣли кучета и котки. Напълнете следъ това чашитѣ съ ароматично питие и поставете нови миризми върху жаръта. Изгорѣте нѣколко праха съ миризми и предъ вратата, а омърсеното мѣсто отъ тоя нещастникъ да се измие добре.

Ароматичнитѣ, вкусни вина буйно се лѣеха при шумната музика и омайнитѣ танци. Облаци отъ парфюмъ се издигаха до позлатенитѣ тавани. Лицата на гоститѣ руменѣеха и се разпалваха отъ буйното вино, що безъ мѣрка се лѣеше, а разговоритѣ ставаха отъ минута на минута по-шумни и възбудителни.

Въ това време на въодушевление и забрава, влѣзе началника на робитѣ, пожълтялъ отъ гнѣвъ и каза на господаря си:

— Господарю, навѣрно шумътъ на веселието, привлича много гнуснави хора и дриплиовци. Едва що се отървахме отъ оня прокаженъ, ето че другъ просѣкъ дойде на вратата. Гълчахме го, бихме го, но не си отива. Казва: „по добре да бжда убитъ, отъ колкото да умра отъ гладъ“. Иска само трохичкитѣ що падатъ отъ трапезата.

— Да дойде! извика подлудѣлъ отъ гнявъ Сеиръ. Нека влѣзе! Ще му дамъ азъ трохички! и хвана бронзовия столъ, на който почиваха краката му. — Заповѣдвамъ ви, нека влѣзе!

Гоститѣ, очудени отъ това раздражение и гнѣвъ на стопанина, се изплашиха, спогледаха се и млъкнаха.

Единъ скелетъ отъ човѣкъ, облеченъ въ дрипи, се показва при входнитѣ врата на салона. Косата и брадата му бѣха небрежно разхвърлени, лицето му сухо, слабо и блѣдо като на мъртвецъ, а очитѣ му хлътнали дълбоко въ главата му, искрѣха въ отчаяние.

Сеиръ, при вида на този нещастникъ, вмѣсто въ състрадание, избухна въ силенъ

гнѣвъ, не можа да се овладѣе и захвърли по него бронзовото столче. Счупи нѣколко скъпоценности и два свещника, но не можа да улучи просѣка. Озвѣрениятъ домакинъ потърси оржжието си. Гоститѣ изплашени настанаха и го задържаха на мѣстото му. Нецастникътъ не се помръдна. Съ ококорени очи, като впи погледа си въ Сеира, извика, съ задушванъ отъ слабостта му гласъ, като го сочеше съ кокалястата си ржка:

— Той е! Той е! Не се лъжа! Разбойника отъ Иерихонъ!... Началниче на стражата, арестувай този човѣкъ! Той е извѣстенъ разбойникъ и крадецъ.

Сеиръ се вдърви, опули очи и млъкна. Настъпи гробна тишина. Фарисеитѣ наблюдаваха ту просѣка, ту Сеира и се радваха въ себе си за неговото неловко положение.

Единъ отъ фарисеитѣ, за да избави, ужъ, Сеира отъ неловкото положение, се обърна сърдито и натъртено къмъ просѣка:

— Нахалнико, какъ и отъ кжде познавашъ тоя почтенъ човѣкъ, та тъй смѣло да говоришъ?

— Да, познавамъ го, отговори просѣка, той ме обра, когато слизахъ отъ Иерусалимъ за Иерихонъ! Носѣхъ съ себе си цѣлия си

имотъ въ злато и безценни камъни. Имахъ и диаманти на много голѣма стойностъ. О! отъ кога го търся! Най-после правдата Божия ми го даде въ ржцетѣ. Той ме остави голъ и полумрътавъ на пжтя, гдето щѣхъ да умра като псе, ако случайно не мина изъ пжтя единъ добъръ самарянинъ. Арестувайте тоя разбойникъ, казвамъ ви! Арестувайте го! Подъ фалшивото име Сеиръ и подъ дрехитѣ на единъ богаташъ, благородникъ, се крие единъ престжпникъ, единъ разбойникъ, опасенъ за цѣлото общество. . . Той е единъ отъ ония разбойници, който отъ много време се изплъзна отъ диренията на проконсула. . . Попитайте го, не бѣше ли робъ на разбойника Иехуда, наричанъ Орела и не казва ли се Оребъ? . . .

Сеиръ остана като гръмнатъ. Имената Иехуда, Оребъ го свършено сломиха. Заплашителнитѣ думи на пророка, като изъ трѣба прозвучаха въ душата му. Съ ужасъ прочете въ лицата на всички свои гости презрение и възмущение.

— Милость! извика той, като падна на колене и протегна ржце къмъ бедняка. Това вбеси фарисейтѣ, и тѣй възбудени отъ скжпитѣ вина, повдигнаха ржце и почнаха да го

ругаятъ и говорятъ противъ него. Началникътъ на стражата го арестува, защото той бѣше натоваренъ съ полицейския надзоръ въ тая часть на града.

— Въ затвора! Въ затвора, — извикаха едногласно всичкитѣ гости, тамъ ти е мѣстото!

Когато поведоха Ореба къмъ затвора, робитѣ възползувани отъ неочакваната свобода, поставиха просѣка на мѣстото на господаря си, донесоха му хлѣбъ, госби и вино и го заставиха да имъ разкаже случката по пѣтя за Иерихонъ.

Изъ пѣтя, когато закарваха Ореба въ затвора, срещнаха Галилеанина — сина на Мариама, съ дванадесетѣ си ученика.

Нѣколко души отъ фарисеитѣ се спрѣха, за да ги проследятъ кжде отиватъ.

Пророкътъ и ученицитѣ му влѣзоха въ кжщата, гдѣто си бѣха опредѣлили да ядатъ пасхалното агне.

Фарисеитѣ си пошушнаха нѣщо, поклатахъ застрашително глави и забързаха къмъ кжщата на първосвещеника, която не бѣше твърде далечъ отъ тукъ.

IV.

ТРИМАТА ОСЖДЕНИ

На другия день сутринѣта, различни слухове се прѣснаха и различно се разправяше отъ народа за станалото.

Едни разправяха, че е заловена голѣма разбойническа банда, на която главатаря билъ богаташа Сеиръ. Той билъ познатъ и посоченъ отъ единъ просѣкъ. Подъ името Сеиръ се билъ криелъ най-страшния разбойникъ Оребъ, робъ на още по-страшния — Иехуда.

Други пъкъ казваха, какво че пророка отъ Галилея, заедно съ вѣрнитѣ си ученици, били нападнали презъ нощѣта стражата на храма, за да завладѣятъ града и го предадатъ на разбойниците отъ пустинята, съ помощѣта на които се надѣвалъ да стане или да се провѣзгласи за царъ.

Ония, които бѣха чували тихитѣ и божествени слова на пророка, не обрѣщаха вни-

мание на слуховетъ, но все пакъ изпадаха въ съмнение, тъй като знаеха съ положителност, че е воденъ при първосвещеника Кайиафа и че сега се пази отъ войници.

Многочисленна тълпа, всредъ която фарисеи разправяха и обясняваха нѣщо, се бѣше събрала около двореца на Кайиафа. На една каменна скамейка, вѣнъ отъ двора, единъ човѣкъ отъ народа седѣше и плачеше, безъ да вижда или чува онова, което ставаше около него. Единъ фарисеинъ го посочи съ прѣстъ на народа и каза:

— Погледнете го, той е рибарина, който се разкайва, че е последвалъ оня измамникъ. Тая нощъ той заяви, че го не познава. Но разкаянието му не ще го направи по-чистъ, за да бжде приетъ пакъ въ Синагогата.

Ония, които минаваха, спираха се и слушаха онова, което се говорѣше, а други викаха и увѣщаваха народа да се събере въ преторията, тъй като управителя Понтие него день щѣлъ да открие сжда твърде рано.

— Трѣбва да видимъ сжда на Оребъ, казваха тѣ. Галилеанина, сигурно, следъ него или по-после ще бжде доведенъ при проконсула.

Не бѣше станало още 3 часа презъ деня

и голѣмия площадъ предъ преторията, бѣше натѣпканъ съ народъ.

Всички очакваха да се яви управителя, Управительтъ, обкръженъ отъ ликтори, скоро се яви въ притвора на преторията. Той бѣше пълень човѣкъ, съ блѣдо лице и изглеждаше да страда отъ нѣщо. Базразличенъ (индеферентенъ) бѣше къмъ всичко що ставаше около него и нищо го не смущаваше. Една мисль го само владѣеше: да си изпълни амбицията. Всички презираше и съ отвращение гледаше на иудеитѣ, които бѣха роби на Римската Империя. Съ явяването си още, поиска да му кажатъ какви дѣла има за разглеждане и седна въ креслото си, което му служеше и за трибуна.

— Първото дѣло е на единъ разбойникъ, а второто — на единъ революционеръ, който се казва Царъ Иудейски, отговори му секретарьтъ на сѣда.

Понтий вдигна рамене.

— Би трѣбвало тия бунтовници да си ги турятъ въ вериги сами, а не да ги влачатъ тукъ, за да ги сѣдя азъ. Доведете разбойника и неговитѣ обвинители! . . .

Една малка врата на преторията веднага се отвори и гвардията, съставена отъ римски

войници, мушкаше на лѣво и дѣсно народа, за да си отвори пѣть. Оребъ, на когото бѣше съблечено разкошното облекло като Сеиръ, съ вързани отзадъ рѣце, биде въведенъ предъ проконсула, съ ония, които въ надвечерието бѣха на угощение у него. Всички бѣха дошли да свидѣтелствувать противъ него.

Единъ другъ осжденъ вече разбойникъ, по име Варава, който бѣше го позналъ въ затвора, биде изправенъ лице срѣщу лице съ Ореба, за да разкаже на народа убийствата и грабежитѣ що бѣха вършили заедно. Това той се съгласи да направи безъ всѣко стеснение, тѣй като Понтий му обеща да го препорѣча на народа за прошка, по случай пасхалнитѣ праздници.

Изслуша следъ това показанията, мъжитѣ и страданията на ранения и ограбенъ отъ Ореба при Иерихонъ.

Фарисеитѣ и левититѣ пѣкъ, които бѣха на угощението, разказаха за ужасния гнѣвъ и помрачение на Сеира, когато го позналъ и издалъ пострадалия отъ него при Иерихонъ — сега просѣкъ.

Като се свършиха показанията, всички, споредъ еврейския обичай, вдигнаха рѣцетѣ

си надъ главата на обвиняемия, съ което още веднажъ потвърдиха неговата виновностъ и поискаха неговото смъртно наказание.

Понтий прочете решение, съ което осждаше Ореба да бжде разпнатъ още сжщия день на Голгота, а всичкото му богатство конфискуваше за въ полза на императора.

— А менъ! извика ранениятъ при Иерихонъ, кой ще ми даде правото? За какво ми е менъ неговата кръвь, като и вий ми правитѣ сжщото зло, каквото и той ми стори. Какво престжпление съмъ сторилъ предъ императора, за да ме осжди да умра отъ гладъ? Искамъ правда отъ моитѣ сждии!

— Вземете отъ тукъ тоя просѣкъ, каза Понтий на ликторитѣ.

И ранениятъ при Иерихонъ биде безмилостно изхвърленъ изъ преторията, а Оребъ и Варава бидоха изкарани презъ малката портичка.

— О! ще отида въ пустинята и ще стана убиецъ като Оребъ, защото виждамъ, нѣма правда вече между човѣцитѣ! викаше нещастния просѣкъ и чупѣше разяренъ костеливитѣ прѣсти на ржцетѣ си.

— Лжжешъ се, му отговори единъ човѣкъ съ начумѣрено лице, който се бѣше до-

ближилъ до него. Не винаги правдата е съония, които сждятъ и осжддатъ, Тя живѣе въ сърдцата на ония, които знаятъ да бждатъ свободни и да умратъ като пророка. Почакай една минута и правда ще ти се даде!...

Като каза тия думи, човѣкътъ се спусна средъ сждебната зала.

— Вие говорѣхте тука за Иехуда — „Орела“, каза той, като се обърна къмъ Понтия, и обещахте единъ златенъ талантъ, който живѣе ви го предаде.

— Да, отговори проконсултътъ.

— Като е тъй, азъ имамъ право на това възнаграждение и го дължа на тоя простѣкъ, прибави новодошлия и посочи ранения при Иерихонъ. Азъ съмъ Иехуда, разбойника! Виновенъ съмъ за престѣпленията на Орелъ, защото го направихъ робъ, а не го убихъ. Трѣбва да кажа, че той стана разбойникъ само за богатство.

Когато видѣха този разбойникъ, който самъ протѣгаше ржце къмъ веригитѣ — жирави кокалѣсти ржце, съ орлови, като че ли нокти — ликторитѣ отстѣгнаха отъ страхъ и никой не посмѣ да се доближи до него.

Иехуда самъ отиде при тѣхъ и се остави да му поставятъ веригитѣ.

Името на страшния разбойникъ, неговитѣ убийства и престѣпления бѣха добре извѣстни на всички, за да нѣма нужда отъ свидѣтели и доказателства.

Понтий побърза да свърши. Обяви, че и нему дава сжщата присжда, като на Ореба и че за двамата опредѣля сжщитѣ джелати.

Когато поиска да си излѣзе, вѣнъ се чу голѣма глъчка, която му спомни, че има да присжда още едно дѣло. Слугитѣ на първосвещеника, съ тѣлпа фарисеи и служители при синагогитѣ, влачеха съ голѣмъ шумъ единъ човѣкъ, чиято разпиляна коса покриваше лицето му, а дрѣхитѣ му бѣха изпокжсани и окървавени.

— Кой е тоя? каза Понтий съ прискърбие.

— Той е лжжливия пророкъ! Галилеянина! отговори тѣлпата.

Понтий го повика при себе си и следъ като го разпита набързо, разбра невиността му и, за да не вземе върху себе си отговорностъ, каза:

— Отведете го при четиревластника на Галилея, при Ирода! и си влѣзе въ преторията.

— При палата на четиревластника! При

Ирода! викаше разярената тълпа, блъскаше се и притискаше ония, които водѣха пророка.

* * *

Вече бѣше настѣпилъ третия часъ на деня (по нашему 9 ч.), когато пророка отъ двора на Ирода, презъ най-многолюднитѣ улици на града, доведоха пакъ въ преторията.

Навалица отъ народъ тѣй много се тълпѣше, притискаше и шумѣше около преторията, щото нищо се не разбираше и виждаше. Само, когато тамъ горе на трибуната се забелѣжи човѣкъ покритъ съ парцали отъ багреница и цѣлъ окървавенъ, тълпата зарева;

— Разпни го! Разпни го!

Пилатъ, като разбра, че Иродъ не намѣри въ пророка отъ Галилея, наричанъ още Иисусъ Христосъ — Назаретянинъ, никаква вина, повика първосвещеницитѣ и старейтѣ народни и другитѣ, които се притискаха съ вирнати глави, за да чуютъ присждата, и и имъ каза:

— Вие ми представихте този човѣкъ като бунтовникъ, но ето, следъ като го изпитахъ тукъ, азъ не намѣрихъ, никаква вина въ него. Иродъ Антипа сжщо го намѣрилъ невиненъ и го изпраща пакъ при мене. И

двата ний казваме, че този човѣкъ не е направилъ нищо, за да заслужава смъртно наказание. Но азъ, просто, ще му наложа едно тѣлесно наказание и ще го освободя. У васъ и тѣй има обичай да ви пускамъ за Пасха по единъ затворникъ.

Съ това съпоставяне на пророка съ явнитѣ злодѣи, Пилатъ мислѣше да разположи народа къмъ неговата страна, но излѣзе излъганъ. Народата отъ по-рано бѣше насъсканъ отъ фарисеитѣ, ако имъ се предложи отъ Пилата такова нѣщо, да не искатъ освобождението на Исуса.

И поради това, когато Пилатъ попита:

— Кого искате да ви пусна по случай Пасха: Варава ли, разбойника или Исуса, наричанъ Христосъ?

Народа завика, като изъ единъ гласъ — Варава! Варава!

Пилатъ се намѣри въ чудо. Като не желаеше да тури на своя сждъ печата на вопиющата неправда, предаде Исуса на войницитѣ да го бичуватъ, дано изтрѣгне въ народа състрадание.

И когато Исусъ пакъ бѣше изведенъ на трибуната омаломощенъ и пребитъ, съ търненъ венецъ на главата, Понтий извика:

— Кажете, кого искате да ви пусна. Варава или Иисуса, наричанъ Христосъ, Иудейски Царь?

Чу се пакъ сжщия викъ:

— Варава! Варава!

— А какво да сторя съ Иисуса...

— Разпни го! Разпни го! зарева многолюдната тълпа изъ единъ гласъ.

Тази безчувственостъ на народа къмъ своя сънародникъ, кротъкъ като агне, се показва оскърбителна за самия сждия, който бѣше римлянинъ и езичникъ. Той взе вода, оми си ржцетѣ и каза раздразнително:

— Вие го вземете и разпнете! Азъ не намирамъ у него вина!

— Ние имаме законъ, викаше тълпата, и по нация законъ той трѣбва да умре, защото прави себе си Синъ Божи.

ДВЕТЪ ПРАВДИ —

ЧОВЪШКА И БОЖИЯ.

Тълпи, тълпи народъ бързаха къмъ мѣсто-
то, гдето обикновенно се извършваха смърт-
нитѣ наказания на осждени престѣпници —
Голгота или Лобно мѣсто, хълмъ който се на-
мира на сѣверо-западъ отъ Иерусалимъ. Гол-
гота или Лобното мѣсто го наричаха, може
би, за това, че тукъ въ земята имаше много
кости и черепа. Отъ едната си страна този
хълмъ е стрѣменъ и се отваря голѣма про-
пасть, въ която подиръ смъртното наказание,
хвърляха кръстоветѣ, бесилкитѣ и тѣлата на
убититѣ. За къмъ него се отиваше презъ ед-
на врата въ градскитѣ стѣни, която наричаха
„Сждна“, защото при нея, обикновенно, пов-
торно прочитаха присждитѣ на осжденитѣ.

Бѣше вече къмъ 6 часа презъ деня, ко-
гато римскитѣ войници съ тласкания и зап-

лашвания разпждиха тълпитѣ отъ Сжднитѣ врата.

Тукъ бидоха доведени осжденитѣ на смъртъ разбойници: Оребъ и Иехуда, на които се прочете смъртната присжда. Още не бѣха я дочели, когато се вдигна шумъ: „И пророка, и пророка отъ Галилея водятъ!“

Действително, нѣколко души отъ Иудейската милиция водѣха Исуса вързанъ, окървавенъ и оплютъ. Самъ носѣше тежкия си кръстъ. Силитѣ му отпаднаха и отслабнаха. Той се спираше, препъваше и най-последна и не можеше да стане. Биха го съ върви, ритана го съ крака, но не можа да се повдигне съ тежкия кръстъ. Въ това време мина единъ чужденецъ отъ Киридея — Симонъ, когото спрѣха и съ сила го накараха да поеме кръста отъ Исуса. Облекченъ отъ кръста, Исусъ стана и пое напредъ.

Другъ чужденецъ, който идѣше за Иерусалимъ, като срещна процесията, очуденъ отъ неподобната дивацина, съ прискърбие запита единъ старъ фарисей: Какво престѣпление е направилъ тоя човѣкъ, нагледъ тъй милъ?

Фарисеинътъ надменно отговори:

— Този несретникъ е жертва на своитѣ лудории и амбиции. Почналъ бѣше да про-

повѣдва, че носи на земята нова вѣра. Така на примеръ, той казва, че носи сабя на земята. Предъ нищо не се спрѣ, за да унищожи праотеческата ни вѣра, която още крепи цѣлия еврейски народъ. Надѣваше се да си образува партия и, чрезъ най-страшни таинствени работи, омотаваше партизанитѣ си. Чува се да се приказва между народа, че давалъ на другаритѣ си да пиятъ отъ кръвта му, за да стане тѣхенъ още по-голямъ любимецъ. Обичаше да прекарва между митаритѣ и блудницитѣ, съ които ядеше, пиеше и позволяваше да му мажатъ косата съ ароматични масла. Подиграваше се надъ всичко що народа тачеше и искаше да постави човѣка надъ закона, като че ли закона не идва отъ самия Иехова! Но, добре стана, че народа се събуди и поиска осждането му.

При сжднитѣ врата, осжденитѣ се събраха и потеглиха заедно. Оребъ едва се клатѣше съ наведена глава, а Иехуда вървѣше правъ и смелъ, като отъ време на време се обръщаше, съ свито отъ скърбъ сърдце, да види оня — сина на Мариамъ, когото водеха следъ него.

Покрай него, колкото позволяваха милиционеритѣ, Иехуда видѣ да върви майка му,

която позна изведнажъ, при все, че не бѣше я виждалъ отъ тридесетъ и три години.

Макаръ, че не отдѣляше погледъ отъ измъченото и окървавено лице на своя синъ, той не забелѣжи въ нея признаци на отчаяние, а напротивъ, оставаше такава, каквато я знаеше, съ силна вѣра на една вѣчна надежда.

При самия връхъ на Голгота спрѣха осъденитѣ, за да имъ дадатъ ароматно вино смѣсено съ смирна, което опойваше и намаляваше страданията имъ. Тукъ погледитѣ на Иисуса и Иехуда се срещнаха, което за Иехуда бѣше желаната мечта. Въ него той видѣ кроткия, смирения погледъ на необятното и силата на свободния до край човѣкъ.

Скоро настѣпи дълбоко затишие между народа. Чуваха се само удари отъ чукове и плачове, смѣсени съ ридания,

Три кръста се издигнаха, съ три увиснали на тѣхъ окървавени тѣла.

До тукъ се простре човѣшката правда, а по-нататъкъ засия Божията.

— Отче прости имъ, понеже не знаятъ що правятъ, съ неженъ и кротъкъ гласъ

викаше невинния страдалецъ, разпнатъ между разбойници.

— Господи спомни си и за мене, кога дойдешъ въ царството си, чистосърдечно се обърна Иехуда къмъ него, като чу Божествената му молитва.

— Истина, истина ти казвамъ, още днесъ ще бждешъ съ мене въ рая, отговори му отъ кръста страдащиятъ Спасителъ.

**Ист.-православна
Семейна, религ.-нравствена
БИБЛИОТЕКА**

год. I (1930)

излиза годишно въ 5 книжки

Годишенъ абонаментъ

35 лева предплатени.

Отдѣлна книжка **10 лева.**

На настоятелитѣ се прави

20% отстъпъ.

Всичко що се отнася до библиоте-
ката се изпраща на адресъ:

Редакция „Витлеемъ“ — Варна.